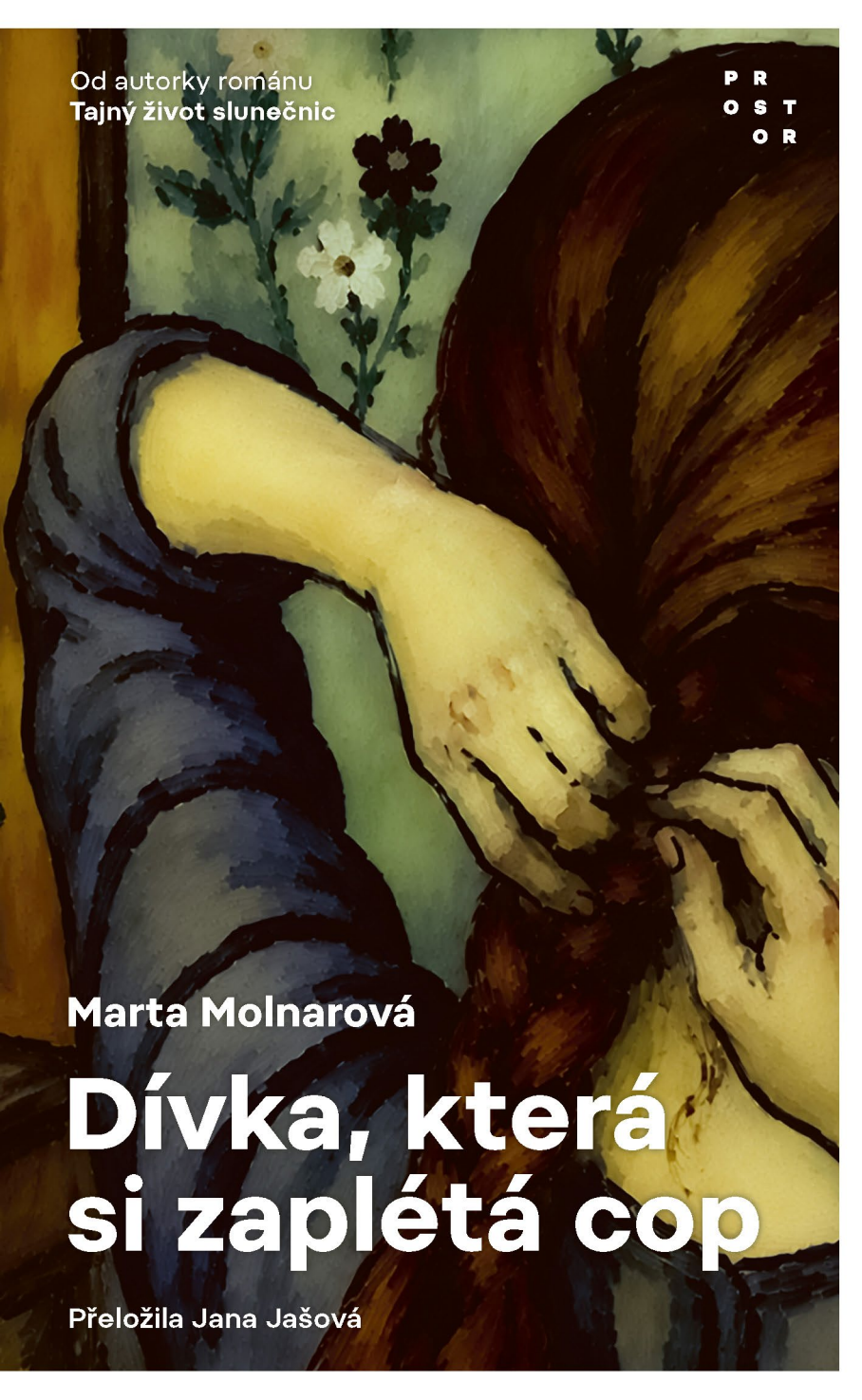




Od autorky románu
Tajný život slunečnic

**P
R

O
S

T

O
R**

Marta Molnarová

Dívka, která si zaplétá cop

Přeložila Jana Jašová

**P R
O S T
O R**

Marta Molnarová

**P R
O S T
O R**

Edice **Přítelkyně**

Marta Molnarová

**Dívka, která si
zaplétá cop**

Přeložila Jana Jašová

Praha, 2026

**P R
O S T
O R**

GIRL BRAIDING HER HAIR
Copyright © 2023 by Marta Molnar
First published in the United States in 2023
Czech edition © PROSTOR 2026
Translation © Jana Jašová 2026

ISBN 978-80-7260-677-1

„Musíte na sebe být tvrdí. Musíte být poctiví.
Musíte si umět přiznat pravdu.“

— Suzanne Valadonová

Tuhle knihu jako obvykle věnuji Lindě, Toni, Saře
a Dianě. Vaši pomoc i podporu nedokážu vyjádřit
slovy. Za zpětnou vazbu děkuji Denise McDonaldové,
Kaele Maysové a Sue Chatterjeeové.

Kapitola první

Ellie

pátek 3. března

Potřebuju ujištění, že se to nějak vyřeší. Že nepřijdu o rozum ani o duši. Že se nerozpadnu na kusy.

Že v záchvatu zuřivosti nezavraždím Joshuu Jenningse.

Buch. Buch. Buch.

Naproti přes ulici strhává ze stěn moje – ne, už svoje – kuchyňské skříňky. Bydlí teď v mém domě. Já bydlím v bytečku nad garáží paní Martinezové.

Na konci příjezdové cesty, která taky patřila mně, stojí jako obdélníkový hrob rezatý velkoobjemový kontejner. Polyká můj život sousto za soustem: starou vanu z původní výbavy domu, umyvadla na stojanu, která jsem našla na sběrném dvoře stavebnin ve Filadelfii, laminátovou pracovní desku linky, na níž jsem chystala veškerá jídla. V temném chřtánu kontejneru mizí kousek po kousku celý můj život: všechno, co jsem kdy koupila nebo vyrobila.

Až s tím Joshua Jennings skončí, nezbude z mého starého života vůbec nic.

Joshua Jennings je překupník nemovitostí.

Nenávidím ho.

Chci si svůj dům koupit zpátky, jenže abych tohle zvládla, musela bych požádat o zvýšení platu, a to bych nejdřív musela naklusat do práce. Místo toho tedy už dvacet minut stojím a probodávám toho chlapa pohledem.

Tak dost.

Klid.

Ještě klíče.

Prohrabu se hromadou pošty a kosmetiky na lince a pátrám po kroužku s klíči. Bývala jsem pořádnější. Měly své místo.

Na bílé linoleum spadne knížka. *Stadia truchlení* – dobře míněný dárek od mé sestry. Takový blábol. Ve skutečnosti je pouze jedno stadium truchlení: to, při kterém vás zachvátí pocit, že na zlomené srdce se dá umřít. Hodím svazek do odpadků naprosto nepřipravená na to, že právě nadchází zásadní životní změna.

„Ellie?“ Do dveří nakoukne moje domácí, devětašedesátiletá mladice. Má růžové vlasy, babičkovský úsměv a vyznává neotřesitelné přesvědčení, že si potřebuju přeskupit čakry. „Nesu ti mexické lívance.“

Mexické lívance jsou jako ty americké, až na to, že se do těsta přidává i skořice s vanilkou. Pochopitelně ji pozvu dál.

„Zrovna jsem je usmažila.“ Položí na stůl vlastnoručně vypálený talíř.

Moje domácí totiž chodí na keramiku. A do kroužku pletení. Navštěvuje i knižní klub. A kurzy bioenergetické léčby. Taky vyráží s cestovkou na výletní říční plavby po světě. Není to ten typ důchodkyně, co z pohovovacího křesla sleduje *Kolo Štěstěny*.

Zvedne ubrousek ze šikmé lívancové věže. „Máš vůbec čas se najíst?“

Rozhodně ne.

„Mockrát vám děkuju.“ Posadím se.

Paní Martinezová vyčaruje z kapsy lahvičku. „Ca-jeta.“

Při pohledu na sladkou omáčku z kozího mléka, která se chutí podobá karamelu, začnu slinit. „Vy mě rozmazlujete.“

„Napadlo mě, že asi nemáš po ruce javorový sirup.“

Obvykle nesnídám. Jsem spíš typ černá káva a hurá ven. Ranní dojíždění do centra Filadelfie je tak jako tak očištec. Navíc jsem poslední dobou až moc zajídala emoce a začíná to na mně být vidět. Musím se víc hlídat. A taky že budu. Od zítřka.

Paní Martinezová mě sleduje s hlubokým uspokojením osoby, která právě zachránila kotě na rušné ulici.

A pak...

Buch. Buch. Buch.

Žvýkat se zaťatými zuby není úplně snadné.

Buch. Buch. Buch.

Levé oko mi zacuká. „Zkoušelas meditaci?“ optá se soucitně moje bytná.

„Copak najdu zen na staveništi?“

„Přijdeš dneska večer do knižního klubu?“

Hltám lívanec, ale cítím akorát vinu. „Když já tu knížku nestihla přečíst.“ Už se ani nedokážu rozpo-
menout, o jaké jsme se minule bavili. „Něco se sluneč-
nicemi, že jo?“

„Příběh švagrové Vincenta van Gogha. Brenda slí-
bila, že pozve svého syna. Pracuje jako redaktor. Určitě
bude mít spoustu zajímavých postřehů.“

Paní Martinezová psávala romance a nepřestala
být nevyléčitelnou romantičkou. Myslí to dobře, jenže
já o dohazované známosti nestojím. „Mám plný stůl
projektů. Dneska musím v práci zůstat přesčas.“

Skříp. Skříp. Skříp.

Domácí nereaguje. Přece jen je kapku nedoslýchavá.

Skříp. Skříp. Skříp.

V zadní stěně mého příbytku se usadila myš. Nechci si na to stěžovat. Paní Martinezová by beztak nevěděla, jak ji vystrnadit, a já ji s tím nemíním otravovat. A vlastně ani sama nevím, co si s tou vetřelkyní počít. Tolik mi zase nevadí. Pokud poblíž bydlí ještě někdo živý, nepřipadám si tak osamělá a taky jsem si na její tichounké škrábání zvykla.

Buch. Buch. Buch.

Zato tenhle rámus mě připraví o nervy.

Paní Martinezová zastrčí lahvičku cajety zpátky do kapsy. „Už je skoro hotový.“

„Myslíte? Určitě tam zůstala nějaká klika, kterou ještě nevyměnil –“ Zbytek slov spolykám. Sarkasmus si můžu nechat od cesty.

„Mluvila jsem s ním, když jsem byla ráno venčit Karmu. Nabídne dům k prodeji.“

Poslední sousto snídaně mi uvázne v krku. „Vážně? Už?“

„Vzal si krátkodobou půjčku na další nemovitost a musí ji urychleně splatit.“

Rázem ztrácím půdu pod nohama a židle i stůl se vznášejí ve vzduchu nad bezednou propastí, jako by si na mě osud zkoušel zlomyslný kouzelnický trik. Tolik jsem se soustředila na zášť k překupníkovi, který ničí můj dům, že mě ani nenapadlo uvažovat, co přijde hned potom.

„Věděla jsem, že ho jednou prodá.“ Jakpak by ne. „S Chrisem jsme ten dům vlastnili jen čtyři roky a nejspíš to vypadá, že o nic nejde. Nebydleli jsme tam dlouho, ale...“

„Po většinu manželství to byl tvůj domov. Bylas tam šťastná. Bylo to tvoje všechno.“

„Nedokážu bez něj žít.“ Teď myslím Chrise, ne náš dům. S nikým jiným jsem takhle vážný vztah neměla. Seznámili jsme se v prváku na vysoké. Chodil sice s jistou spolužačkou už na střední, avšak jeho jedinou opravdovou láskou jsem byla já. Sama jsem v tomhle ohledu byla mírně opožděná, jenže on mě do všeho zasvětil: byl můj první a taky jediný. „Snad se to nějak naučím, vidíte?“ Usmála jsem se, abych trochu vyvážila zoufalý tón. „Vy vypadáte pořád tak spokojeně.“

„Ach... drahoušku.“ Láskyplný hlas té milé dámy na mě zabírá jako vřelé objetí. „Rozvod je něco jiného. Já o manžela nepřišla – prostě jsem se rozhodla jít svou cestou. Ale ano, věř tomu, že zase budeš šťastná.“

„Zasteskne se vám po něm někdy?“

„Ani ne. Užíval si chvíle, kdy jsem na něm byla úplně závislá. Když jsem se snažila něco vydat a on byl ten, kdo drží kasu. Nejdřív pevně doufal, že se mi nepodaří najít vydavatele. A když se mi to přece jen povedlo, dostávala jsem zpočátku spíš symbolické honoráře. To pak rád trousil řeči, že si na spisovatelku jenom hraju. *Snaží se psát ty věci, jak se v nich trhají živůtky*, vykládal lidem a ušklíbal se. A pak jsem jednou dostala pořádnou zálohu. Ten rok jsem vydělala víc než on a on mi začal zahýbat... když jsem byla na propagačním turné ke knížce.“

„To je mi líto.“

„Nemusí. Když se lidi berou mladí, ještě dozrávají, a tak se stává, že každý dospěje trochu jinak. S tím nic nenadělaš. Ten muž, za kterého jsem se provdala, byl jen první hrubou verzí sebe sama. Stejně jako já. S léty nám došlo, že naše definitivní verze spolu nedokážou žít. Bože, já byla tehdy vážně sotva náčrt. Museli jsme

projít velkou životní zkouškou, abychom poznali, co jsme doopravdy zač. A smířili se s tím, že se k sobě nehodíme. A přesto se cítím šťastná.“

„V čem je to tajemství?“

„Mít cíl. Vybudovat si život, jaký si zasloužíš. Nespokojit se s ničím méně.“

Ona se nespokojila. Je tvůrčí a činorodá. Má zahradu, přátele, cestuje si po světě. Moje domácí je vědma naší příměstské čtvrti, paní obecně oblíbená a vážená.

„Nejdřív ze všeho bych se asi měla odpoutat od minulosti.“ Což nedokážu. „Jak to mám nechat za sebou?“

„To nejde.“ Její slova jsou náhle znovu plná soucitu. „Musíš si vypěstovat svaly na to, abys unesla tíhu zármutku. A čím silnější budeš, tím lehčí se ti to břemeno bude zdát.“

Lehkost mi v tuhle chvíli přijde naprosto vyloučená. „Vy víte, odkdy bude dům na prodej?“

„Od příštího týdne? Nebo maximálně do čtrnácti dnů? Chci se ještě s Joshuou poradit, než odsud zmizí. Snad by věděl, jak mám naložit se zadní verandou. Ty borovice už dost povyrostly a stíní. Když její prkna namoknou, nedostane se dozadu sluníčko, takže to tam místy začalo hnít. Vždycky sedávám na té přední, proto pořád zapomínám, že bych...“

Přestanu ji vnímat.

Do čtrnácti dnů.

Změny vždycky přicházejí zčistajasna. Je to po každé jenom mžik. Víte sice, že to má nastat, ale pak mrknete a najednou jste jinde, dveře se za vámi zabouchnou a zpátky se už nedostanete.

Do mého domu se zakrátko nastěhuje nová rodina

a usadí se v něm klidně na celá desetiletí. Kdoví, kdy bude zase na prodej?

Můj domov, můj bývalý život, vzpomínky na moje štěstí – všechno ztratím.

„Frank má hemoroidy,“ oznámí mi do telefonu sestra, zatímco rázuju přes zaměstnanecké parkoviště v Manayunku, historické čtvrti Filadelfie, jejíž textilní továrny se proměnily v nóbl kanceláře a lofty. Nevolala jsem jí z auta, protože by mi zase určitě zavěsila. Odmítá volání za jízdy a taky nevěří, že s handsfree je to bezpečné.

Odhalení příčiny Frankových potíží aspoň vysvětluje, proč sebou ten chlap v poslední době pořád tolik šije.

A současně je to pádný argument, proč se k Abby ani zaboha nenastěhuju. Jsou jisté aspekty jejich partnerského života, do nichž se nehodlám míchat.

Vyhrnu si límec proti sílícímu větru, protože zima to s námi pro letošek ještě nevzdala. „Není na hemoroidy moc mladý?“

„Je přece o dva roky mladší než já.“ Učitelským tónem mi dává najevo, že se jí tohle rýpnutí nezamlouvá.

A mně se zase nezamlouvá Frank, který si v sedmatřiceti (je mu jen o osm víc než mně) s oblibou hraje na mého otce. Jen proto, že žije s mou starší sestrou a že o rodiče jsme dávno přišly.

„Bude muset na takový menší zákrok,“ pokračuje Abby. „Povím ti o tom víc, až v neděli přijedeš.“

„Uvědomuješ si, že to zní jako výhrůžka? Na tohle že se mám těšit?“

„Ani když to budeš moct vykládat jako zábavnou historku? Jsi přece tak vtipná.“

„Jsem ráda, že to konečně někdo docenil. Jo, ať to nezamluvíme – chci si vzít domů Bublina.“

„Vždyť je to útekářka.“ Znovu ten učitelský tón. „Zase o ni přijdeš. Je už moc stará na to, aby se věčně harcovala sem a tam.“

Chris tu ještěrku objevil ve zvířecím útulku ještě na střední. Teď už je z ní postarší plazí dáma, přinejmenším podle veterináře, který si netroufá odhadnout konkrétní věk. Bublina je moje jediné živé pojiťko s Chrisem – silnější než manželovy knížky, co jsem si nechala, než jeho oblíbený svetr nebo univerzitní basketbalová mikina, v níž každou noc spím.

„Dostala se ven jen proto, že jsem trochu pootevřela okno.“ Svedl mě k tomu výstřelek počasí, jelikož tehdy bylo dva dny skoro patnáct stupňů. Využila jsem toho nečekaně teplého víkendu k vymalování bytu. „Zapomněla jsem, že v tomhle okně není síť.“

Její terárium jsem zakryla, ale Bublina z něj stejně nějak proklouzla ven – a pak totálně vyděšená zamrzla vysoko na garážové střeše u okapové roury.

Zachránit ji musel překupník nemovitostí s extra dlouhým žebříkem.

Ne že bych mu za to byla vděčná až za hrob. To on může za to, že Bublina utekla. Kdyby Joshua Jennings nekoupil náš dům, nemusela bych se stěhovat přes ulici, nemusela bych malovat byt, nechat v něm okno pootevřené atd. atd.

A protože jsem malování nedokončila, je teď ještěrka u Abby. „Domluvily jsme se, že ji k tobě dávám jen dočasně.“

„Počkej s tím, až skončí ta renovace naproti. Až v okolí nebude takový kravál, přestane být vynervovaná.“

U nás se jí líbí. Může si pobíhat po celém domě a vyvalovat se v zimní zahradě. Ty přece nemáš žádná okna na jih. A nevykládej mi, že jí umělé světlo stačí. Probereme to v neděli.“

Vejdu do budovy bývalého mlýna z rezného zdiva. Když překročím práh, vybaví se mi všechna práce, která tu na mě čeká. „Nevadilo by ti, kdybychom tenhle nedělní oběd vynechaly? Mám toho nějak moc. Potřebuju o víkendu dokončit rozdělaný projekt.“

Svůj velkolepý plán na povýšení jsem postavila na tom, že nabídnu šéfovi pomoc s jeho projekty, *a pak* požádám o zvýšení platu.

„Už to s prací nějak přeháníš.“

„Ty taky, paní učitelko. Polovinu toho děláš zadarmo.“

„Dneska večer přijede z Virginia Beach David. Přes víkend zůstane u nás. Jestli nemůžeš přijet ty k nám, stavíme se my u tebe.“

„Prosím, jen žádný dohazování. David je zamilovaný do Lilly.“

„To *ani náhodou*.“ Šok mé sestry je upřímný. Lilly je přece vdaná. „My s Frankem akorát chceme, abyste se vy dva usadili. Chci, abys byla šťastná.“

Abby vůbec nedochází, o co všechno jsem přišla – a že je to zrovna ta část, která rozhoduje, jestli je člověk šťastný.

„Co takhle pondělní oběd? Někde blízko vaší školy?“ To bychom u toho aspoň byly jen my dvě, nikdo další.

„Nemůžu, mám něco s Frankem.“

„No a co?“

„Nám líp vyhovuje zítřek. Přivezeme ti snídani.“

Moje sestra obvykle nebývá taková tajnůstkářka, ačkoli tohle jí teď nemůžu vyčítat, poněvadž sama před světem tajím něco hodně uleželého. Určitě přede mnou neskrývá nic horšího než už dvě desetiletí já.

Na oranžovém koberci v chodbě jí důrazně zopakuju, že musím celý víkend pracovat. A že Frankův bratr je sice skvělý chlapík, nicméně chodit s ním nehodlám.

Když zavěsíme, nemám nejmenší pochyby o tom, že přesto přijedou a vezmou s sebou i Davida.

Netuším, jak to se mnou bude, ovšem tohle vím spolehlivě:

1. Vezmu si zpátky Bublinu.
2. Koupím si zpátky svůj dům.
3. Nikdy nezapomenu na Chrise.

Držím před sebou to rozhodnutí jako štít, když nachoduju do kanceláře navržené jako kontrast s historickým vnějškem vysloužilého mlýna: ultramoderní interiér ve stylu sklo a kov.

Grace a Jack mi mávnou na pozdrav a rty naznačí *ahoj*. Víc nestíhají. Visí na telefonech.

Hupsnu na jeden z červených míčů, u nichž předstíráme, že jsou to židle, ale než stačím otevřít počítač, vynoří se z podatelny šéf.

„Eleanor?“

Tim je jediná osoba v mém okolí, co mě oslovuje takhle formálně. Pro všechny ostatní jsem Ellie. Matka mě pojmenovala po paní Rooseveltové, slavné „první dámě světa“, která navštívila jejich první třídu. Byla to jedna z máminých nejstarších a nejmilovanějších vzpomínek. Dokud žila, vytasila se s ní na každém večírku.

„Tak jsi tady,“ prohodí šéf a jako by v té větě bylo i nevyslovené *konečně*, naznačující, že jdu pozdě. To ani náhodou. Dorazila jsem o pět minut dřív.

Je vysoký a hubený, oči má vždycky ve střehu a obočí svráštělé, jako by se něčeho bál. A když se k tomu všemu zhoupne na patách, jak mívá ve zvyku, vy-
padá jako surikata na hlídce.

„Zrovna jsem za tebou chtěla zajít.“ Můj úsměv je hotová herecká etuda. „Kdybys příští týden potřeboval pomoci s nějakými projekty, budu mít čas udělat něco navíc. A kdybys měl dneska chvilku, mohli bychom probrat mé ohodnocení? Loni jsi naznačoval, že letos bude čas promluvit si o zvýšení platu. Takže jsem připravená.“ Dalo se to pojmout taktičtěji, ale přinejmenším jsem v sobě našla odvahu to vyslovit.

„Zvážím to.“

„A pokud se tenhle měsíc sestavují příslušná doporučení pro ústředí, smím ti poslat rekapitulaci projektů, na kterých jsem loni pracovala? Pro případ, že by bylo třeba něco zdůvodnit? Harris & spol., Milford, Thurgood, Wallan & Wirt.“ Šéfův výraz se od otráveného překloupí k našťavanému, takže rychle naberu správný kurz. „A co jsi ode mě potřeboval?“

„Chci, aby ses ujala značky Gibbler. Majitelka je připravená na prezentaci značky.“

„Dneska dokončím rozbor hodnoty značky pro MacKinnona a v pondělí začnu dělat na Gibblerové.“

„Jenže tohle potřebuju hned. MacKinnon počká.“

MacKinnon je můj projekt, Gibblerová jeho. Oba jsme brandoví specialisté, jenže on má ve firmě vyšší postavení. Já bych zatím ani neměla mít odpovědnost za samostatné projekty, natož hned za několik najednou.

Zatím nejsem projektová manažerka. A přesto na mě rok za rokem, bez ohledu na to, jak svědomitě nebo usilovně pracuju, Tim přehazuje svou práci.

Zvedne z mého stolu štůsek lepicích papírků, naškrábe něco na ten vrchní, přilepí mi ho na rameno a uhlazuje mi ho tam palcem o něco déle, než je nutné. „Klientka si přeje vytvořit image pro novou řadu kosmetické péče o pokožku novorozenců.“

Toilet desenfants dance le jardin – tak to zní v Timově zparchantělé francouzštině.

„*Toilette des enfants dans le jardin.*“ Čtyři roky francouzštiny na střední se mi konečně vyplatily. „Umývání dětí v zahradě.“

„Originál toho obrazu najdeš ve Filadelfském muzeu výtvarného umění. Brnkni jim.“

Po těch slovech zmizí za svými skleněnými dveřmi a skleněnými stěnami. Tvrdí nám, že je jako ovčák, co musí dohlížet na svoje stádečko. Zase ani náhodou. Je surikata a vyhlíží odtamtud vypasenou larvu. Nebo v jeho případě cokoli, co by ho posunulo o příčku výš na kariérním žebříčku.

A já nejsem žádná ovce.

Jsem důvtipná a samostatná žena, která se ve svém oboru vyzná. Nemusím do té galerie volat. Nebudu si domlouvat schůzku až na příští týden. Pokud po mně šéf požaduje výsledek ještě dnes, odevzdám mu ho v termínu. Zajedu tam a zkusím ulovit někoho, kdo by si na mě našel pár minut.

Mít cíl. Vybudovat si život, jaký si zasloužíš. Nespokojit se s ničím míň, shrnula to paní Martinezová.

Přesně tohle udělám.

„Co chtěl Tim?“ Grace ke mně přistoupí, zatímco

zaklapávám počítač. S úsměvem mi nastaví sáček lanýžových chipsů.

„Jako obvykle.“

„Abys za něj dělala jeho práci?“

Strčím si radši do pusy brambůrek, abych neřekla něco, čeho budu později litovat.

„Večer bychom si mohly zajít na skleničku.“ I ona u toho chroupá lupínek. „Dávno jsme si nevyrazily na dámskou jízdu.“

„Zrovna jsem zavalená prací. Ale už brzo,“ slibuju.

„Než budu mít vrásky?“

„To si piš, Afrodito.“ Je z řecké rodiny. Má snědou pleť a zářivé havraní vlasy, jaké většina lidí získá výhradně zásluhou kouzelných fotofiltrů. Je tak nezaslouženě a nelíčeně krásná, že kdybychom se nekamarádily, vážně bych jí příšerně záviděla. „Hele, že ta tvoje změna jména dneska nabyla úřední platnost?“

Vypískne. Znenadání se zarazí, opatrně se rozhlédne po místnosti a přejde do šepotu. „Jo, jsem už oficiálně Grace Papadopoulosová.“ A znovu trochu nadskočí. „Mí řečtí předkové můžou konečně odpočívat v pokoji.“

Co tuhle holku znám, byla Grace Papasová, protože sotva její praděda vystoupil na Ellisově ostrově ze zámořského parníku, nechal si jméno podle amerických zvyklostí zkrátit. Obnovení původního příjmení se pro ni stalo součástí procesu dodatečného sebepoznání.

„To musíme oslavit. Akorát ne dneska, jo?“

„V Mykonos Grillu, až se vrátím z L. A.?“

„Určitě. Kdy dorazíš?“

„Za tři týdny. Protáhnu si služebku o dovolenou. Už mám tý pensylvánský zimy plný zuby. Chci strávit pár dní v teple s kámošema z Kalifornský univerzity.“

Přikývnu. „Snad jsi ještě nezapomněla surfovat.“
„A randit,“ dodá poněkud záhadně.

Než se stačím zeptat, jestli si poslední dobou nepřesala nebo nevolala se svým bývalým přítelem, zazvoní jí telefon a Grace odběhne.

Zruším online hovor s jedním z klientů, což je vždycky ošemetné. Nerada bych, aby si na mě někdo stěžoval. A přece se mi ten risk vyplatí. Po příchodu do muzea se ukáže, že jedna z kurátorek – Wanda Abarová – má zrovna dvacet minut čas a může se mi věnovat.

Líbí se mi už napohled. Je oblečená v přírodních barvách a materiálech: pletený svetřík, dlouhá vlněná sukně. Chová se vstřícně a vřele, vyzařuje z ní tichá autorita budící respekt.

„Vezmu vás do trezorů pod budovou. Navštívíme poklady, ke kterým se jinak nikdo nedostane.“

„Ano, prosím. Mám slabost pro knihovny a muzea.“

V nadzemních patrech vládne spořádaná, kultivovaná atmosféra klasického muzea, kdežto v suterénu vklouznou do útrob magického království, abych poznala utajovaný rozsah nakřečkových cenností trollího krále. Poklady, které mi Wanda ukáže, mi připomenou knížky fantasy, co vždycky hltal Chris.

„Jako byste měla tajné heslo k Aladinově jeskyni.“ Skoro ani nevím, kam se dívat dřív, a tak se nakonec dlouze zastavuju u každé vitríny. „Pardon.“

„Pravda je, že tady dělám už skoro dvacet let, a stejně mě to nepřestává uchvacovat. Mám pocit, jako bych pracovala v obrovském skladišti z prvního filmu s Indianou Jonesem... Jak tam vezou archu úmluvy kolem nekonečných řad jiných artefaktů.“

„Tak tohle vám naprosto nepokrytě závidím.“

V depozitáři, jímž procházíme, se pečlivě udržuje stálá teplota i vlhkost. Sochy se tu uchovávají v ochranných obalech a vábí představivost návštěvníků. Tu a tam na člověka jukne i roh obrazu. Na jednom místě jsou od podlahy až po strop navršené staré perské koberce. A taky středověká brnění, zbraně z doby bronzové – zkrátka co vás napadne.

Wanda se však zastaví u bílé zásuvkové komody. Nahlédne do poznámek a pak rukama v bílých rukavicích vytáhne patřičný šuplík. „Tyhle miluju.“ Položí tři tvrdší papíry v ochranných plastových obalech na vršek komody. „Hledáte tohle?“

Přelétnu popisky všech obrázků, popořadě od nejmenšího k největšímu. „Portrét syna umělkyně, *Catherine prépare le tub et Louise nue se coiffe a Toilette des enfants dans le jardin*. Ano, ty jsou dobré. Připomínají mi Mary Cassattovou.“

„Jejich autorka Suzanne Valadonová pracovala v Paříži ve stejné době jako Cassattová. Obě patřily k okruhu impresionistů. Někdy před milionem let, ještě na vysoké, jsem o nich napsala esej.“

Ponořím se do snu o tom, jak popíjím v Paříži kávu s Degasem a Renoirem. „Ta Suzanne musela vést zajímavý život.“

„Vlastně se narodila jako Marie-Clémentine.“ Wanda ucouvne, abych si mohla skici líp prohlédnout. „Křestní jméno si změnila až později. A máte pravdu: žila tak nespoutaně, že by to vydalo na film.“

„Vytvořila podle těch skic i obrazy? Vystavujete je nahore?“

„Žádné její obrazy tady nemáme.“

„Nejspíš nebyla tak slavná jako Monet nebo van Gogh.“

„Byla stejně slavná. Nebo ještě víc.“

„A co se stalo?“

„To, co obvykle. Historie mívá sklon ženy vytěšňovat.“

Zkouším z paměti vydolovat, jestli jsem to jméno někdy slyšela. *Valadonová, Valadonová...* Nejvíc mi to asi připomíná... „Jmenuju se Waldonová. Po manželovi. Napadlo mě, jestli to nemůže být varianta příjmení Valadon.“

„Spousta přistěhovalců si svého času poameričtila jména, sotva vystoupili z lodi.“

„Vidíte, a moje kamarádka si právě změnila příjmení zpátky na to původní. Dost se kvůli tomu naběhala.“ Soustředím se zase na obrázky před sebou. „Můžu si tenhle vyfotit?“ zeptám se a skloním se nad tím největším. Zachycuje matku a babičku, které láskyplně umývají chlapečka a holčičku. „Přesně ten si přeje využít náš klient.“

„Můžete, ale rozhodně bez blesku, prosím.“ Wanda nakoukne do poznámek a vzápětí mě upozorní: „A především berte ohled na to, že žádný z nich není volně k užití.“

„Šéf bude zklamaný.“ Což o to, já taky, a nejen proto, že nikdo další nespatří dílo neprávem opomenuté umělkyně. I z toho důvodu, že nikdo neuvidí všechna ta deponovaná díla, kolem nichž zase kráčíme zpátky. Množství zdejších polic a skříní je ohromující. „Tady dole toho musíte uchovávat nejmíň tolik, kolik se vystavuje nahoře.“

Wanda si s náznakem lítosti stáhne rukavice.

„Většina muzeí vystavuje tak dvě až čtyři procenta svých inventářů.“

„To je škoda.“

Když spěšně sbíhám po slavném předním schodišti muzea, nedokážu na to přestat myslet. Většinu nejlepších uměleckých děl světa vlastní galerie, které je buď dostaly darem, anebo je samy za obrovské sumy nakoupily. A přitom přes pětadevadesát procent oněch pokladů ukrývají před návštěvníky v chladných sklepeních. *Není to na hlavu?*

Nejenže je to na hlavu, je to hotová tragédie – ale teď mě trápí něco jiného. Fakt, že se za Timem vracím s nepořízenou.

O tom, že zadání naší klientky nelze splnit, ho informuju hned, jakmile se vrátí z oběda se svou milenkou. S Frederikou obědvá vždy v pondělí a v pátek. Už léta doufám, že se tady někdy tou inkriminovanou dobou nečekaně zjeví jeho manželka, nicméně na konfrontaci zatím nedošlo. Jemu vždycky všechno projde.

Zato nám to dopřáno není. Tu věčnou kliku si syslí jen pro sebe.

„Vysvětlil jim, jak je to pro nás důležitý?“ vyštěkne na mě.

„Omezení autorských práv.“ A v duchu mávám na rozloučenou snu o povýšení. „S tím prostě muzeum nic nenadělá.“ A jelikož nepatřím k lidem, kteří druhým předkládají problémy, co nemají řešení, pokračuju. „Někdy se ovšem stává, že umělci vytvořili k danému obrazu vícero skic. Ve Filadelfském muzeu nemají tu, která se smí použít, což ale nutně neznamená, že by ji nemohli mít jinde.“

Ohryzek v krku mu poskočí, jak spolkne výtky, které měl užuž na jazyku. „Tak se po ní poptej. A nezapomeň si vykázat přesčasy. Chci ti za tenhle týden zaplatit o dvacet procent víc. Čím víc hodin kancelář vykáže, tím líp před klienty vypadám.“ Mrkne na mobil. „Za chvíli má volat Simon kvůli mému povýšení.“

Což vysvětluje, proč je dneska ještě větší suverén než obvykle.

„A povýšíš mě taky?“ zažertuju, byť to nemyslím jako vtip.

„Přemýšlel jsem o tom, zatímco jsi byla v terénu. Promiň, Eleanor, ale nejsi na to připravená. V poslední době jsi několik projektů zpozdila.“

Protože jsem dělala tvou práci!

„Nejdřív potřebuješ získat víc zkušeností. Je ti teprve devětadvacet. Máš ještě spoustu času vyšvihnout se výš.“

Když se za ním zavřou dveře jeho prosklené kanceláře, nic po nich nemrsknu. Prostě se vrátím ke své práci. Jestli já nejsem zaměstnankyně snů. Jenom doufám, že si toho jednou někdo konečně všimne.

Vytahám si z účesu sponky s trojlístky po irské babičce, co nosím pro štěstí, pohodím hlavou, abych si uvolnila vlasy, a začnu prohledávat webové stránky několika muzeí. Pátrám po dílech Valadonové.

Vedle náhledů jejích obrazů se zanedlouho dostávám i ke střípkům příběhu této malířky. Žít v Paříži v době rozkvětu impresionismu muselo být fantastické! *Nebo taky ne*. Když pročítám povšechné poznámky o jejím dětství, mé naivní iluze se rozplynou.

Vyrůstala v úplně jiné Paříži, než jakou znám z romantických filmů. Malířka to popisuje tak barvitě, že

mě úplně vtáhne do svého světa a já vzápětí zapomenu na ten, v němž pobývám teď.

Když mi zazvoní telefon a na displeji se objeví jméno *Simon Sanders*, po těle se mi rozlije adrenalin. Velký šéf nám povětšinou tlumočí svá přání Tomovým prostřednictvím. Pokud tedy Simon volá přímo mně, znamená to, že si uvědomuje, jak tvrdě pracuju. Třeba je tenhle telefonát jízdenkou k vyšší pozici, k vyššímu platu, k tomu, abych zvládla koupit zpátky svůj dům.

Údery srdce zní jako rány kladivem. *Buch. Buch. Buch.*

„Tim je navržen na povýšení,“ spustí Simon ze zcela jiného soudku a pošlape tím veškeré moje naděje. „Při hodnocení pracovního nasazení používáme metodu tři sta šedesáti stupňů, v jejímž rámci mají kandidáta podpořit jak jeho nadřízení, tak podřízení. Uvedl vás v seznamu.“

„Ano?“

„Naši klienti na něj pějí samou chválu. Všichni ho milují. Harris & spol., Milford, Thurgood i Wallan & Wirt jsou z něj nadšení.“ Právě vyjmenoval všechny *moje* klienty.

Není divu, že vedení firmy o mém povýšení nikdy neuvažovalo. Já tady dřu, kdežto Tim slízává smetanu. Ani mě to nepřekvapuje, protože tohle je pro něj typické. „Ano.“

„Můžu vám poslat jeden formulář? Na jeho vyplňování není nic složitého, prostě tam napíšete, co si o Timovi myslíte.“

„Na to ale nepotřebuju formulář,“ sdělím oblastnímu řediteli skrz zuby, zatímco se vnitřně zmítám na vlnách pobouření. Jak to, že jsem to netušila? Při zpětném

pohledu mě ta podlost vůbec nepřekvapuje. To je prostě celý Tim. Dobře ví, jaký rok mám právě za sebou, a je mu to úplně u p... „O svém šéfovi si myslím tohle: Je to taková špína, že bych se štítíla vytřít si s ním zadek.“

A tak dostanu padáka.

Kapitola druhá

Suzanne

1876 / 11 let

Parchanty nenávidí celý svět.

Kdykoli ve škole procvičujeme psaní na břídlíkovou tabulku, kněz mi vždycky dává napsat totéž: *Parchant nevejde do království nebeského.*

Být nemanželské dítě znamená být spoutaná. Je třeba usilovně šplhat, abyste se osvobodili. Šplhat a šplhat, abyste se ocitli v bezpečí. Když jsem na střechách, vidím město, ale nikdo nevidí mě.

Až na milosrdné sestry ze Svatého Vincence z Pauly. Ty vidí všechno.

„Marie-Clémentine Valadonová!“ haleká sestra Marguerite a vítr jí nadouvá černý hábit. Zvládla by díky němu odplout jako plachetnice. *Kéž by.* „Okamžitě slez dolů!“

Přitisknu se na střechu kláštera jako nehybná a tichá mrtvola, až na to kručící břicho. Naředěná zelňačka, kterou jsme měli k obědu, byla spíš obarvená voda.

„Marie-Clémentine Valadonová!“

Ani se nepohnu. Třeba mě tentokrát jeptiška vážně nevidí a nazdařbůh to zkouší.

Až na to, že civí přímo na mě.

Vstanu i s tím pěkným klacíkem, který jsem prve vytáhla z okapu. „Já se nebojím! Zůstanu tady nahoře!“

A když už tam stojím, můžu se rovnou napřímít. Zaujmu pozici sochy Johanky z Arku, která údajně zdobí střechu baziliky Sacré-Coeur. Klacík svírám jako meč.

Nanicovaté spolužačky se mi zezdola pošklebují. Dívám se na ně svrchu. Vsadím se, že Johanka z Arku ani nemusela chodit do školy. Proč mi tak ztrpčují život? Vzpurně vysunu bradu. Nejsem jenom parchant, nejsem jenom nemanželská dcera pradleny. Jednou ze mě bude *někdo*.

„Marie-Clémentine!“

„Tak si mě chytte!“ Rozběhnu se po okraji střechy a střešní tašky mi cvakají pod nohama. „Jsem opice!“

Jeptišky ve stračím hávu ani dívky v ošuntělých šatech mě nezajímají. Mými živly se teď staly zářivě modrá obloha nade mnou, záplava rudých střech i probouzející se pole v dálce, co už zakrátko ožijí zelení. Žízním po barvách i po životě.

Mohla bych na téhle střeše zůstat celou věčnost a pozorovat z ní Paříž dosyta. Jeptišky mě z ní nesundají, ale pan Winter bohužel ano.

Ve třídě našťvaně vklouznu do zadní lavice. Ruce a nohy mám ledové. I z kamenných stěn čiší chlad, takže jsem si moc nepomohla, ale naštěstí jsem tady aspoň chráněná před větrem.

V poslední řadě sedí nejhorší žáčky, protože je nej dál od kamen v čele místnosti. Ta první je vyhrazena oblíbenkyním, jelikož ty přihloupě hltají každé slovo sestry Marguerite. Tyhle holky se obejdou bez kabátu.

Teplo jim závidím, jenže zadní řada má jednu podstatnou výhodu. Ctihodné sestry nevidí, co provádím se svou tabulkou. Nakreslím pejska, jak se drbe za uchem, přesně takového, jakého bych chtěla, přestože jich v Paříži teď moc nepobíhá. Za pruského obléhání jsme je jedli – a taky kočky a krysy.

Maman sice říká, že si to nemůžu pamatovat – bylo

mi teprve šest –, jenže já si velice dobře vybavuju, jak se celé měsíce sousedi vyptávali jen na jedno: *Máte něco k jídlu?*

„Ukaž.“ Moje nejlepší kamarádka Clelia, která je taky nemanželská, mi kouká přes rameno. Je na tom ještě hůř než já, poněvadž je přistěhovalkyně. Italka. Žije v ještě ubožejším bytě než my, je dokonce hubenější než já. Její tenké rty se nad obrázkem pejška nejdřív zkroutí do obdivného *och*, ale vzápětí trhne bradou a špitne: „Kachna!“

Kachny říkáme jeptiškám, protože se podobně kolébají.

Otřu tabulku rukávem a naškrábu na ni stručnou větu o třetí republice, o které nám dneska kváká sestra Marguerite. Pak se na sedátku svezu trochu níž. Když vyloženě nezlobím, jeptiška si mě většinou nevšímá. Jsem z celé třídy nejmenší. Až budeme mít dost jídla, mám v plánu *pořádně* vyrůst.

„Hrozně škrábeš,“ napomene mě vzápětí, sotva se skloní nad mou tabulkou. „Je úplně zbytečné, abys tady vysedávala, když se odmítáš učit. Vůbec se nesnažíš.“ Zabubnuje mi ohnutými prsty na hlavu a zamíří zpátky ke kamnům. „Všechny si to musíte večer doma pořádně procvičit. Zítra totiž budeme psát inkoustem na papír.“

Dívky zasténají. Inkoust a papír jsou drahé. Když udělají chybu, sestra Marguerite vyletí z kůže. Jenže já stejně sotva dokážu sedět klidně, jak se na tu chvíli těším. Děkuju, sestro.

„A teď,“ pronese jeptiška, když se ztěžka dokolébá před lavice, „se naučíme z paměti další bajku z La Fontaina.“

Začne recitovat verše a nutí nás, abychom je opakovaly:

*Hleděla žába na býka,
jenž líbil se jí tvarem těla.
Sama, ač nebyla jak vejce veliká,
býkovi tloušťkou vyrovnat se chtěla.*

Žába se nafukovala a nafukovala, byla větší a větší, až nakonec (koho by to taky překvapilo) praskla a bylo po ní.

Jeptiščiny oči významně zalétnou až k zadní řadě.
„Čemu nás to učí?“

Všechny se v obavách svezeme níž.

Zato Louise vepředu, která se ráda předvádí, horlivě vyskočí a vykřikne: „Nemáme se snažit být něco víc, než jsme!“

Nesnáším ji – a tu pitomou bajku taky. Daleko radši mám *Havrana a lišku*, ve které havran sedí na větvi se skrojkem sýra v zobáku. *Dobrý den, pane z Havranů, váš zjev mě okouzlil a hold teď vzdávám mu*, lichotí soupeři liška. *Možno-li hlas váš srovnávati s oblekem vaším, nechci lháti, pak v těchto lesích jste skutečným fénixem.*

A dá rozum, že havran jí touží předvést, jak úžasný je zpěvák, takže zakráká a upustí sýr, který liška lehce chytne.

Když chcete sýr, musíte být prohnání. To jsem se z té bajky naučila já. Když něco chcete, nesmíte se zdráhat udělat cokoli, jen abyste to dostali. Jak já bych si dala sýr...

„Zbytek dne se budete zdokonalovat v ručních pracích,“ prohlásí sestra, aniž nás nechá vydechnout.

„Vedení domácnosti je to jediné vzdělání, jaké křesťanská žena potřebuje.“

V půli odpoledne uteču. Všechno to látání, záplatování a vyšívání je nesmírně otupující otročina. Ruční práce jsou ve škole nejhorší předmět. Nejlepší na ní je, že nám tu dávají najíst. Jen proto sem docházím.

Čtvrť Montmartre se rozkládá na placatém vrcholku kopce, odkud je nádherný výhled na zbytek Paříže. Bývala to vesnička plná zahrad a obklopená poli, než ji v roce 1860 Paříž spolýkala a udělala z ní osmnáctý městský obvod – aspoň tak nám to podávají sestry. Lidé sem chodí do tančíren nebo do hospod, umělci se tu scházejí v kavárnách. A jeptišky mají co dělat, když se musejí bez ustání modlit, aby všechny ty lidi obrátily na svatou víru.

Proběhnu kolem chůvy s jejími svěřenci. Děti z bohatých rodin do školy ke Svatému Vincencovi nechodí. Mají soukromé učitele a vzdělávají se doma. Dokonce ani nemusejí po večerech matkám vypomáhat. Tihle dva kluci a holčička, které míjím, si nesou hračky. Dívka objímá panenku s opravdovými vlasy, menší hoch drží cínového vojáčka a jeho starší bráška se pyšní dřevěnou koňskou hlavou na tyči a předstírá, že jede na koni. Posměšně se na ně zašklebím.

U Moulin de la Galette – jednoho z posledních větrných mlýnů, které se na Montmartru dochovaly – zpomalím. Teď je z něj tančírna. Kdysi se tady mlela mouka, ze které se dělaly slané palačinky, jenže i kdyby je tady dál prodávali, nemám v kapse ani centim, takže bych si žádnou nemohla dát.

Dělám to co vždycky: pozoruju pány, kteří sem přicházejí mlýn malovat. A dávám u toho pozor, jestli

někde nezahlédnu hábit jeptišky. Někdy mě honí až sem.

Znám většinu malířů na Montmartru. Přistoupím zezadu ke svému oblíbenci Pierru-Augustu Renoirovi. Je dost starý, takže by klidně mohl být mým otcem, a vypadá jako všichni jeho kolegové: má krátké vlasy, vousy, knír a navrch pytle pod očima.

Štětec mu tančí po plátně. Postupně se na něm objevují postavy i budovy a já rázem zapomenu, jak mi vyhládlo. Když dokáže tak hravě vytvořit něco z ničeho, třeba bych to svedla taky. Pro nás nemajetné je to šikovná dovednost.

Zdá se mi, jako by jedna z barev na jeho obraze představovala naději.

Renoir se na paletě dotkne štětcem karmínové, aniž se na ni podívá.

„Jak to dokážete?“

„Vždycky si vymačkávám stejnou barvu na stejné místo. Pamatuju si kam.“

Náramně chytré. Vsadím se, že tohle ho nenaučily jeptišky.

„Že bych v tom hlase zaslechl sladký limogeský přízvuk?“ zeptá se na oplátku, ale ohlédnout se nena-máhá. „Sám jsem odtamtud.“

„Ano, jsem z Bessines.“ To je vesnička u Limoges pár dní cesty na jihozápad od Paříže.

„Takže jsme sousedi. Jak se jmenujete?“

„Marie-Clémentine... Villonová.“

„Jste snad příbuzná s největším francouzským básníkem Françoisem Villonem?“

„To je můj otec.“

Až teď po mně strelí užaslým pohledem. „Tak to

jste slavná, mademoiselle.“ Zvedne bílé plátno opřené o patu stojanu. „Mohla byste se mi na něj zezadu popedpat?“

Udělám to jeho štětcem.

Renoir se dá zase do práce a hovor utne. Nechci ho rušit. Beru ohled na to, že pouliční výjev musí zachytit dřív, než se začne šerit.

Když se skloní blíž k plátnu, aby dokončil jemnější tahy, a zacloní mi výhled, o krůček couvnu a zakopnu o opilce.

„Koukej, kam šlapeš!“ okřikne mě a pokusí se mi uštědřit kopanec, zatímco se klidím pryč. Pak si narovná vybledlou vojenskou uniformu a zabrblá: „Holoto jedna.“

„Nejsem žádná holota!“ V bezpečné vzdálenosti od jeho boty si vztekle dupnu.

„No jo, ty budeš královnina pokrevní sestřenka, co?“ Vysloužilce si pohrdlivě odfrkne.

Zaškaredím se. „Pche. Královně usekli hlavu.“ Tuhle popravu nám sestra Marguerite vylíčila do nejmenších podrobností. „Já budu malířka.“

Ten zatracený ožrala se rozchechtá. „Kdo se narodí ve škarpe, chcípne ve škarpe.“ Podle mých chatrných šatů poznal, že jsem holka z obecních baráků. „To jsme holt my, holubičko. Lidi jako ty a já si nevybíraj, kým se stanou. Nuzáci zpod kopce zůstávají dycinky pod kopcem. Bohatý nás akorát vyždímá a vodhoděj. Naše ména si žádnéj pamatovat nebude.“

„Ty si klidně chcípni ve škarpe, když chceš, ale já mám jinačí plány.“ Hodím po něm oblázek a uteču. Nehodlám žít napořád v komůrce umouněného činžáku. Jednou budu mít dost peněz na to, abych si najala

vlastní byt, kde si zařídím pokoj čistě sama pro sebe a další pro mamán. Jednou ze mě bude *někdo*.

Rozhlížím se po jeptiškách, ale žádná v dohledu. To vypadá slibně.

Běžím ulicí, až narazím na dalšího známého malíře. Édouard Manet maluje hosty přes sklo kavárny. Zastavím se, abych se podívala, jak si u stolů dopřávají. V břiše mi kručí a žbluňká.

Jednou budu mít dost peněz, abych vešla i sem.

Když už jsem vinou toho protivného větru celá promrzlá, zaběhnu do stájí, abych se na chvilku zahřála mezi koňmi.

„Zasej ty?“ Štolba mě zhlédne dřív, než mi přestane drkotat zuby. „Mazej!“

Ten mi sotva ublíží. Má chromou nohu – ve válce ho postřelili. Tomu bych s přehledem utekla. „Za frank vám vezmu jednoho koně na procházku.“

„A kolikpa ti je, maličká?“

„Jedenáct.“

„Cha!“ Ušklíbne se, i když nelžu. „Seš jako lunt.“

Trhnu bradou k půltuctu koní, které má na starosti. „Za dva franky se projdu se všema.“ Přitom ví, že za tyhle peníze by nikoho neumluvil.

Odplivne si. „A japa se menuješ?“

„Marie-Clémentine Valadonová.“ Pochybuju, že by znal Villona.

„Esli tě pokopou, nechod' mi sem bulit. A esli ti nákej zdrhne, najdu si tě a budeš tahat kočár místo něj!“

Srdce mi v hrudi pookřeje jako lopatky spuštěného mlýna. Nečekala jsem, že by vzal mou nabídku vážně, aspoň ne bez smlouvání. „Oui, monsieur.“

Vrhnou se k první klisně, abych ji odvážala. Sahám jí sotva po rameno, ale na uzdu dosáhnou, což je hlavní.

„Opatrně,“ varuje mě štolba a skousne si ret.

„Já se nebojím.“ Za války s Prusáky jsem koně i jedla. Dřív jsem se děsila hlavně krys, ale mamán říká, že se člověk nemá bát toho, co se dá sníst.

Procházím se s koňmi až do soumraku, a když zvířata střídám, vždycky se ve stáji chvilíčku ohřeju. Ty nudné jeptišky vůbec netuší, jak skvěle si dnešek užívám.

Jakmile uvážu do stání posledního svěřence, spěchám zpátky do kláštera jako opilá z pomýšlení na bohatství, které ukrývám hluboko v kapse.

„Zmeškalas výchovu k cudnosti,“ prohodí Clelia, když spolu jdeme ze školy domů.

„Říkala sestra Marguerite ještě něco o Villonovi?“ Příběhy o tomhle slavném pařížském básníkovi jsou to jediné, co mě na učení zajímá.

„Proč ho máš tak ráda?“

„Narodil se chudý a bez otce jako my. A stejně si nenechal od nikoho ubližovat. Když ho někdo napadl na ulici, tak toho drzouna zabil.“ Švihnu rukou, jako bych v ní třímala dýku, a naznačím výpad.

„Zavřeli ho.“

„Jenže pak ho omilostnili.“

„Což podle ctihodné sestry neměli dělat. Stal se z něj zloděj.“

„Ukradl z kaple pět set zlatých tolarů.“ Jó, kolik ten zažil dobrodružství – nemluvě o penězích. Nikdy mě neomrzí představa, jak tehdejší jeptišky musely kolem toho rebela zoufale pobíhat a spílat mu. „Věčná škoda,

že ho za to vyhostili z Paříže.“ *Doufám, že si aspoň nechal těch pět set.*

„Myslela jsem, že ho odsoudili k smrti. Že ho měli oběsit.“

„Zase jim utekl. Neseděl celý život na zadku, jenom aby poslouchal, co mu vykládají ty můry.“

„Svatý Vincenc není tak hrozný. Zítra se taky uleješ?“

„Proč bych to dělala? Dostaneme přece papír a inkoust. Po škole můžeme zaběhnout k fontáně a inkoust z něj smýt. A já budu mít na co kreslit.“

Kdybych měla na papír, nemusela bych mazat to, co nakreslím. Mohla bych si to všechno nechat. Celá se chvěju nedočkavostí.

Clelia skopne z dláždění kamínek. Moje velkolepé kreslířské plány ji nezajímají. Nakrčí nos. „A proč smrdíš po koních?“

Proč smrdíš tak nebo tak, dobírají si mě spolužačky v jednom kuse. Protože když máma skončí s praním pro zákazníky, je už moc sedřená na to, aby mi nosila a ohřívala vodu na mytí.

Obrátím se ke kamarádce zády. „Mytí je pro sraby.“
Všimnu si, že Manet pořád tvoří u stojanu.

Zředí si barvu kapkou kořalky, podrží štětec ve vzduchu, o krok poodstoupí a –

Clelia mě popadne za ruku. „Pohni, nebo nestihneme mademoiselle La La.“

Stoupáme do kopce k Cirque Fernando na rohu bulváru de Rochechouart a rue des Martyrs. Obejdeme kruhovou budovu dozadu, procpeme se mezi dětmi z ulice a přitiskneme oči k puklinám ve zdi.

„Och.“ Obecenstvo uvnitř je stejně nadšené jako my venku. „Ach.“

Mademoiselle La La poletuje povětřím jako vážka. Doopravdy létá. Když ji vidím zářit na hrazdě, pokaždé se mi z toho srdce blaženě zatřepetá. Kostým má pošíť spoustou flitrů, v nichž se odráží světlo. Budí to zdání, jako by ji ponořili do tekutých šperků. Černé vlasy má upevněné na temeni v působivé čelence.

„Je to královna.“ Sleduju její pohyby jedním okem a tím druhým hlídám, co se děje kolem.

S několika otrhánky v naší blízkosti se bavím, ale kamarádi to nejsou. Já mám domov, mám kde spát, zatímco tihle raubíři žijí jako divoká zvěř. Kluk, kterému se říká *Petit Raton*, Krysáček, se zalíbením pozoruje moje ošlapané boty. A kdyby ještě věděl, že mám v kapsách peníze... Sleduju zaujatě cirkusové vystoupení a současně jsem přichystaná se servat. Ruce si nechávám volné, lokty mám v pohotovosti.

Mademoiselle se na rozhoupané hrazdě zakloní vzad. Pod ní manéží cválá na koni další akrobat stojící v jeho sedle. Tohle číslo je prostě skvostné.

„Jak to dělá?“ špitne Clelia, když omámeně pozorujeme akrobatku a obecenstvo tleská.

Zůstaneme až do závěru posledního čísla. To je nám už taková zima, že se málem nepohneme z místa. Bulvár se mezitím ponořil do tmy a všude se vyrobili noční hýřilové.

„Škoda že musíme domů.“ Chtěla bych se někdy podívat, jak lidé tancují. Jednou budu taky chodit do tančíren. Nebudu přece věčně trčet v našem vlhkém kamrlíku s mamán, natož v klášterní učebně.

„Tak zítra,“ loučí se Clelia na konci ulice. Musí jít domů pomáhat mámě s vyšíváním.

Popoběhnu a proplétám se mezi žlutými drožkami taženými bělouši. Na mě zase čeká mamán se žehličkou. Touhle dobou už bude dávno zpátky z pochůzek. Večer chodí vždycky vyzvedávat prádlo – a brzo ráno ho zase čisté, naškrobené a vyžehlené roznáší.

V běhu kličkuju mezi lidmi a kočáry.

Jdu pozdě, pozdě, pozdě – a vím to.

Když vklopýtám na dvorek u našeho činžáku, sotva popadám dech. Uprostřed prostranství stojí jedna sousedka a ječí na mamán: „Drž se vod mýho mužskýho dál!“

Mamán má zaťaté pěsti u pasu hnědých šatů, které vypadají přece jen o něco líp než vlněná sukně prožraná od molů, kterou má na sobě ta důra. Naše oblečení je možná prosté a seprané, ale vždycky pečlivě vyspravené a nikdy vybledlé. Když mamán barví látky zákazníkům, vždycky použije zbytky barev i na naše šaty. A když jí po nějakém spravování zbude kousek stužky, přišije mi ji na rukáv nebo na límeček.

Vrtí nad sousedkou hlavou. „Snad mě znáš, ne?“

Vrhnou se k ní, abych ji bránila, jenže než stačím otevřít pus, ta hloupá ženská – která šilhá a na bradě má tolik chlupů, že by se za ně nemusel stydět ani kozel – ukáže přímo na mě. „Tak znám, jo?“

Vycením zuby. *Já tě snad kousnu do ruky.*

Zřejmě to nějak vycítí, protože se otočí na patě a vyklidí bitevní pole.

„Proč to řekla?“

„Neposlouchej ji.“ Mamán mě vede dovnitř, pryč od zvědavců vyložených v oknech. „Hulákala na mě kvůli

tomu svému mrzákovi.“ Na schodišti povolí zaťaté pěsti a začne si masírovat spánky. „Je to furt stejný. Něčí manžel se nevrátí včas domů, a hnedka za to začnou spílat mně. Jako bych pro ně byla coura jen proto, že už jsem si upletla parchanta.“

Tohle hrozné slovo nenávidím víc než zimu nebo hladovění. „Je to jen pitomá vesničanka.“

I když to jsme tady všichni. Všichni jsme jen pitomí nuzáci z venkova, co přišli za obživou do Paříže.

Jenže na to já kašlu. Zítra dostanu papír a inkoust. Nebudu pitomá vesničanka, budu malířka.

V našem pokojíku si mamán sedne na obrácené vědro, ve kterém vynášíme popel. Židle jsou přepych, většinu nábytku jsme spálili na topení při pruském obléhání města. „Kdes byla?“

„Ve škole.“

Očividná lež ji přiměje si odfrknout. „Holka nezdrárná. Proč nemůžeš bejt víc jako tvoje sestra?“

Moje nevlastní sestra Marie-Alix si už před lety vzala svého Georgese a odstěhovala se do Nantes, a já jsem moc ráda. Ne proto, že se usadila, ale že jsem se jí zbavila. Je o celých dvanáct let starší a *není parchant*. Od narození nosila otcovo jméno, takže se na mě vytahovala. Nějaký kováříček, no to je toho. Dělal, jako by nevypustil duši v trestanecké kolonii daleko v zámoří, kam ho poslali za padělatelství.

Mamán zvedne košili, které chybí knoflík, a ukáže bradou na plotnu. „Je tam tuřínová polívka.“

Cítla jsem ji už ode dveří. Naliju si jen trošku a sním těch pár lžic u rozviklaného stolu, protože jí musím nechat něco k snídani. Ona nic jiného nemá, kdežto já dostanu u jeptišek mléko a chleba.

Pak nakreslím na břidlicovou tabulku dalšího psíka, abych přestala myslet na to, že jsem věčně o hladu. Uši má nejdřív vztyčené, pak se mu rozto-mile svěsí. Tohle všechno se dá zachytit správným stínováním. Nesmažu ho. A jestli budeme ve škole cvičit opravdové psaní, budu si ho moct nechat třeba i celý týden.

Maman se smutně zadívá na prázdné zelené lah-ve na parapetu a vyštěkne: „Přestaň si hrát a dej se do žehlení!“

V oblacích páry od žehličky uhlazující nakropené prádlo sním o listu papíru a kalamáři. Mít tak vlastní náčrtník! Na jeho první stránku bych namalovala pej-ska a zůstal by v něm už navždycky. Taky bych nakres-lila kořata. A sebe v cirkusovém kostýmu.

Po zbytek večera žehlím jednu nudnou košili za druhou, jednu nudnou spodničku za druhou a pak pro-stěradlo za prostěradlem – a sprádám sny o třpytivých flitrech.

„Pokrop si to přece,“ napomíná mě maman, která sedí na kbelíku u skomírajícího ohně v kamnech a štu-puje. „Ať jsou ty košile pěkně hladký, jak to má pan-stvo rádo.“

„No jo porád.“

To už mě do rukou chytají křeče a žádá mám ztuh-lá.

„Je čas jít do postele.“ Maman dokončí správkou po-slední potrhané sukně a pomaloučku se narovnává. Zá-da má pořád ohnutá nad prací a ve hnědých vlasech se jí na spáncích objevily stříbrné pramínky. V koutcích očí se jí krabatí vějířky vrásek, jak pracuje při svíčke a musí mhouřit oči. Ruce má od louhového mýdla a věčného

namáčení drsné jako valcha. Je jí devětačtyřicet, a přitom vypadá jako stařena.

Já taková nebudu.

„Zítřka budeme ve škole procvičovat psaní na papír.“ V hlavě mi poskakují představy obrazů, co bych chtěla nakreslit – podobně jako šprtky z prvních lavic poskakují na dlažebních kostkách na nádvoří kláštera při hrách, ke kterým holky ze zadních lavic nikdy nepřiberou.

„Ty už do žádný školy nepudeš.“ Maman sbírá lahve z parapetu a najde jednu, na jejímž dně zbyl ještě hlt vína. „Sestry mi vzkázaly, že se už nemusíš vobtěžovat.“

Škubnu hlavou. *Nene!* „A kde budu snídat?“

„Nechala jsem ti v kredenci vajíčko. A taky jsem mluvila s majitelkou kloboučnictví. Ráno u ní nastupuješ.“ Tváří se spokojeně, že to tak pohotově zařídila. „Radši bys měla přestat vyvádět, rozumíš? Koukej u ní sekat dobrotu, nebo ti zakroutím krkem.“

Vajíčko je báječná snídaně, jenže papír a inkoust... Jako by mamán s posledním douškem vína spolykala i všechnen vzduch v místnosti. Pejsek a koťata...

Zalehnu na pryčnu a přetáhnu si deku přes hlavu. Nechci, aby bylo vidět, že brečím. „Kašlu na to. Stejně ty blbý jeptišky nenávidím. Už se tam nikdy nevrátím!“

Kašlu na to. Kašlu na to. Kašlu na to.

Chci být někdo jiný a žít někde jinde. Chci vystupovat v cirkuse. Tam člověku nemůže nic ublížit, nebo mám aspoň ten dojem. Bylo by to pro mě místo snů.

Když už pod dekou nemůžu dýchat, vystrčím hlavu a obrátím se k mamán zády.

V kapse přechovávám uhlík, který jsem minulý týden našla na ulici. Někomu vypadl z káry. Nakreslím

na zeď ženskou postavu. Maman mi za to naseká, ale co – schytám to až ráno. Právě teď si připadám jako kouzelnice vytvářející něco z ničeho. Kreslím mademoiselle La La, jak poletuje vzduchem. A zároveň se jí stávám, v blyštivém kostýmu namísto hadrů, a připadám si tak volná. Kreslím, abych nemusela myslet na dřinu u kloboučnice, abych zapomněla, že mám věčně hlad.

Až budu velká, bude moje rodina bydlet v pěkném domě. Moje děti nikdy nepůjdou spát s prázdným žaludkem. A taky, přísahám, nebudou muset otročit.

Kreslím, abych nemusela myslet na to, že budu zase trávit dny na kolenou, drhnout podlahy a schytávat kopance za to, že nejsem dost rychlá. V každé práci, kterou jsem kdy dělala, jsem byla bita. Majitelé krámků tlučou děti najaté na posluhu hůř než jeptišky. A nikdo z nich mi nikdy nedal najíst.

„Přestaň tam šramotit.“ Maman po mně hodí škrpál a ten se odrazí ode zdi. „Koukej chrnět. Zítra ráno musíš být silná. Abys dokázala tvrdě pracovat pro madame Mabbitovou.“

Tak to teda nebudu.

Dokreslím k čelence mademoiselle La La poslední pírkó a schovám uhlík do kapsy ke svým dvěma franškům. *Protože odtud ráno uteču.*

Kapitola třetí

Ellie

pátek 3. března

Nemám práci. Nemám příjem. A nedostala jsem ani žádné doporučení.

Zahnu s autem do naší ulice a jeho reflektory osvětlí dům, který donedávna patřil mně, ale teď ho Joshua Jennings cupuje na kusy. Za oknem se mihne stín muže s kladivem.

„Vypadá jako sériový vrah,“ sdělím nejnovější popové hvězdičce v rádiu. V telefonu se mi skoro vybila baterka, takže z něj si muziku pouštět nemůžu. „Zahrál by ho skvěle.“

Zajedu ke garáži paní Martinezové a vypnu motor. Kdybych skočila přes ulici okouknout, jak Jenningsovo dílo pokročilo, pochybuju, že by mě ten chlap zmerčil. Je hrozně hrr do rozebrání domu, kde jsem chtěla s Chrisem vychovávat naše děti. A kam za námi měla jezdit na návštěvu vnoučata.

Překupník z něj vymazává poslední stopy naší přítomnosti. Potlačím masochistickou potřebu tomu přihlížet.

Ignoruju ho i ve chvíli, kdy se vleču se po schodišti k pronajatému bytu. Ignoruju ho, když odemykám, když vcházím dovnitř, když zdolávám potemnělou kuchyň. Odhodlání odolat pohledu na něj mě přejde u linky.

Buch. Buch. Buch.

Naproti přes ulici se za oknem znovu mihne mužská postava coby smrtonosný stín.

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy ***Dívka, která si zaplétá cop.***

Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.